T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019 / 839
KARAR NO : 2019 / 829
KARAR TR : 23.12.2019

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

-

Davacı : Gaziantep Valiliği
Vekil leri : Av.B. S., Av. M. B.A.
Davalı : Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekil i : Av. İ.A.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü adına kayıtlı 27 …. plakalı resmi aracın, 25.09.2016 tarihinde Gaziantep İli, Şahinbey İlçesi, 250 nolu cadde üzerinde maddi hasarlı trafik kazası yaptığı; kazanın meydana gelmesinde, yolun yapımından, bakımdan ve onarımından sorumlu davalı idarenin kusurlu bulunduğu iddia edilerek; kaza sonucu uğranıldığı ileri sürülen 3.462,92 TL maddi zararın kaza tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

GAZİANTEP 2.İDARE MAHKEMESİ: 6.6.2017 gün ve E:2017/967, K:2017/1163 sayı ile,"(...) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1., 2., 3., 10., 19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. ve geçici 21. maddesi hükmüne; ayrıca 2918 sayılı Kanunun 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesinin, anılan kuralı Anayasaya aykırı görmeyerek iptal istemini oy birliğiyle reddettiği 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararına yer verdikten sonra; "Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin benzer bir konuda İdare Mahkemesi'nin davaya bakmakla görevli bulunmadığı yolundaki ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararları gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin Karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine..." kesin olarak karar vermiştir.

Davacı idare vekili bu kez aynı istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

GAZİANTEP 7.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 17.5.2018 gün ve E:2017/330, K:2018/250 sayı ile, " (…) Davanın davacı İçişleri Bakanlığına ait aracın geçirdiği trafik kazası nedeniyle hasarlanması sebebiyle açılan maddi tazminat davası olduğu, davacı tarafça davalı belediyenin hizmet kusuruna dayanarak kusurlu ve sorumlu olduğu iddiasıyla açıldığı anlaşıldı.

Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesinin en son tarihli kararlarında da belirtildiği üzere; Karayollarına ilişkin hizmetlerin yürütülmesi bir kamu hizmeti olup, bu nedenle doğacak zararlardan davalı Belediye Başkanlığının sorumluluğunun dayanağı ise hizmet kusurudur. İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunun 2. maddesi uyarınca Davalı idare aleyhine hizmet kusuruna dayanarak açılacak davaların Yerleşik Yargıtay içtihatları uyarınca da tam yargı davası olarak İdari Yargı yerinde açılması gerekmektedir. Bu nedenle adli yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın 6100 sayılı HMK madde 114/1-b ve 115 uyarınca dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 28/09/2015 tarihli 2015/11689 E. 2015/9785 K. Sayılı ilamıyla; Uyuşmazlık Mahkemesi Kanunu'nun 19. Maddesinde " Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık mahkemesinin karar vermesine değin erteler. Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir" düzenlemesi yer aldığını, davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün bozulmasına karar vermiştir. Bu nedenle 6100 sayılı HMK madde 114/1-b ve 115 uyarınca adli yargı yolunun caiz olmaması, görevli yargı kolunun idari yargı olması nedeniyle usulden reddine karar verilerek dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine dair aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM:

1-Açılan davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle HMK 114/1-b ve 115/2 uyarınca usulden Reddine,

Daha önce idare mahkemesinde 2. İdare mahkemesinin 2017/967 E. 2017/1163 K. Sayılı ilamıyla karşı görevsizlik karan verildiğinden dosyanın görev uyuşmazlığının karara bağlanması için uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesine…" karar vermiş; İstinaf yoluna gidilmesi üzerine Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17.Hukuk Dairesi: 17.10.2019 gün ve E:2018/1669, K:2019/1885 sayı ile, "(…) Tüm dosya kapsamından; her ne kadar davacı vekili tarafından yukarıda yazılı karara yönelik istinaf başvurunda bulunmuş ise de dava değeri 3.462,92 TL olup bu miktar karar tarihi itibariyle HMK'nun 341/2 maddesinde belirtilen 3.560 TL'lik kesinlik sınırının altında kalmaktadır. Bu itibarla verilen karar, kesin niteliktedir. Bu nedenle istinaf başvuru dilekçesinin HMK'nun 346/1 maddesi uyarınca ön inceleme aşamasında HMK'nun 352. maddesi kapsamında reddine karar verilmesine ilişkin aşağıdaki karar verilmiştir.

KARAR:Gerekçesi yukarıda izah edildiği üzere;

Davacı vekilinin istinaf başvuru dilekçesinin HMK'nın 346/1 ve 352. maddeleri uyarınca REDDİNE..." karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili idari ve adli yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğu öne sürülen olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 23.12.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle kesin olarak verilmiş bir görevsizlik kararından sonra davayı inceleyen adli yargı yerinin verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

1- 2247 sayılı Yasanın 14. maddesinde yer alan, "Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir." hükmüne göre, idari yargı yerinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

2- 2247 sayılı Yasanın 19. maddesindeki "Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne göre ise, ikinci yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

Yasa koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma istencini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle kesin olarak verilmiş bir görevsizlik kararından sonra adli yargı yerince, öncelikle görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş, görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına da karar verilmiştir.

Bu haliyle Asliye Hukuk Mahkemesinin hem görevsizlik hem de gönderme içeren kararı 2247 sayılı Yasa'da öngörülen yönteme uymamaktadır.

Ancak, adli ve idari yargı yerleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, yargılamada usul ekonomisinin uygulanması kapsamında, davacı vekilinin görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi istemine ilişkin dilekçesinin de mevcut olduğu gözetildiğinde; sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, karayolunda meydana gelen maddi hasarlı trafik kazasında, davacı idarenin aracında oluşan zararın davalı idarece giderilmesi istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü adına kayıtlı 27 … plakalı resmi aracın 25.09.2016 tarihinde Gaziantep İli, Şahinbey ilçesi, 250 nolu cadde üzerinde önceden çalışma yapılmış çukura düşmemek için yol kenarında bulunan ağaca çarpması sonucu aracın hasar gördüğü, olayda meydana gelen zararın, davalı idarenin kusur ve sorumluğu bulunduğu iddia edilerek; kaza sonucu uğranıldığı ileri sürülen 3.462,92 TL maddi zararın kaza tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsili istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle Gaziantep 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17.5.2018 gün ve E:2017/330, K:2018/250 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Gaziantep 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17.5.2018 gün ve E:2017/330, K:2018/250 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 23.12.2019 gününde Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.23.12.2019

ÜYE
Ahmet ARSLAN